

EKSAMEN

Emnekode: SFB14615	Emnenavn: Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse
Dato: 22. mai 2018	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 13.00
Hjelpemidler: Kalkulator Revisors håndbok Skattelovssamling Norges Lover Andre lovsamlinger	Faglærer: Asbjørn O. Pedersen
Om eksamensoppgaven og poengberegning: <p>Oppgavesettet består av 5 sider inklusiv denne forsiden. I tillegg følger det vedlegg til oppgave 6.</p> <p>Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.</p> <p>Oppgavesettet består av 6 oppgaver.</p> <p>Alle oppgavene skal besvares. Hvor mye oppgavene teller ved sensurering er angitt med prosent bak hver oppgave.</p>	
Sensurfrist: 12. juni 2018 <p>Karakterene er tilgjengelige for studenter på Studentweb www.hiof.no/studentweb</p>	

Oppgave 1 (12,5 % - 30 minutter)

Ni ulike former for økonomisk kriminalitet er:

- Skatte- og avgiftsunndragelser
- Regnskapslovbrudd
- Misligheter
- Konkurskriminalitet
- Hvitvasking
- Konkurranseskriminalitet
- Bedragerier
- Verdipapirkriminalitet
- Korrupsjon

Spørsmål a)

Hva er økonomisk kriminalitet?

Spørsmål b)

Hvorfor er økonomisk kriminalitet et samfunnsproblem?

Spørsmål c)

Forklar kort minst fem av de ulike typene økonomisk kriminalitet og gi ett eksempel innen hver av disse kategoriene.

Oppgave 2 (25 % - 60 minutter)

Redegjør for begrepet intern kontroll i vid forstand og hvilken plass denne har i selskapet som en del av virksomhetens styringssystem og som ledelsesverktøy for måloppnåelse.

Oppgave 3 (12,5 % - 30 minutter)

Spørsmål a)

Forklar hvilke regnskapsposter og målsettinger som er mest relevant for virksomhetsrutinen SALG.

Spørsmål b)

Hva er de mest vanlige aktivitetene (stegene) i rutinen.

Spørsmål c)

Hvilke krav stiller bokføringsforskriften til salgsdokumentet?

Spørsmål d)

Kan man forskudds fakturere med merverdiavgift? Hvis ja; nevnt eksempler, og hvis nei; nevnt eksempler. Du skal også vise til lovhjemmel.

Oppgave 4 (18.75 % - 45 minutter)

For foretaket *GLITTERPIGGEN AS* foreligger følgende tall (i hele kr) for sist avlagte regnskapsår:

Resultatregnskap	
Inntekter	25 500 000
Driftskostnader	-20 250 000
EBITDA	5 250 000
Avskrivninger	-2 300 000
EBIT = Driftsresultat	2 950 000

Balanse	
Anleggsmidler	10 500 000
Omløpsmidler	14 750 000
Finansielle plasseringer	2 250 000
Sum eiendeler	27 500 000

Egenkapital	16 078 750
Rentefri gjeld	1 921 250
Rentebærende gjeld	9 500 000
Sum egenkapital og gjeld	27 500 000

Etter intense forhandlinger ble selskapets aksjer på solgt for en omforent sum på kr 40 000 000.

I forbindelse med forhandlingene hadde partene lagt ulike verdsettelsesmetoder til grunn.

Spørsmål a)

Selgeren Stig Sleipnes hadde basert sine beregninger på *normalresultatmetoden*. Han la følgende forutsetninger til grunn:

Årlig investeringsbehov: 1 750 000 Årlig behov økning i arbeidskapital: 260 000.

Årlig vekst: 2,5 %. Totalavkastningskrav (WACC): 8,0 %. Skattesats: 23 %.

Beregn hvilken verdi Stig Sleipnes kom fram til for selskapets aksjer (egenkapitalverdi).

Spørsmål b)

To investorer var involvert i salgsprosessen. Den ene, Grant Grådig, var villig til å strekke seg til en pris for aksjene i selskapets som ga som gir en *P/E på 15,4*. Du får opplyst at årsresultatet for 2017 var på kr 2 500 000.

Beregn hvilken verdi Grant Grådig kom fram til for selskapets aksjer (egenkapitalverdi).

Beregn også hvilket egenkapitalavkastningskrav etter skatt Grant har lagt til grunn.

Spørsmål c)

Den andre investoren, Rolf Ruste, som til slutt kjøpte selskapet, verdsatte verdien av selskapets aksjer med utgangspunkt i en *EV/EBITDA på 8,9*.

Beregn hvilken verdi Rolf Ruste kom fram til for selskapets aksjer (egenkapitalverdi).

Spørsmål d)

Det er ingen merverdier knyttet til selskapets eiendeler.

Bergen goodwillen som ligger til grunn for den omforente salgssummen på kr 40 000 000.

Oppgave 5 (6,25 % - 15 minutter)

Alle aksjene i eiendomsselskapet *GALDHØTINDEN AS* ble solgt for kr 50 000 000 i januar i år. I balansen pr. 31. desember i fjor var balanseført verdi av selskapets bygg kr 40 000 000. Bokført egenkapital pr samme dato var kr 7 500 000. Det foreligger ikke merverdier i andre balanseposter enn bygget og det er ikke utsatt skatt i balansen.

Spørsmål a)

Beregn hvilken salgsverdi på selskapets bygg kjøperen la til grunn da han kjøpte selskapet.

Forutsett at kjøperen ønsker å trekke fra for latent skatt på bygget i den prisen han er villig til å gi, og at skattesatsen ved beregning av latent skatt er 23 %, kjøperens avkastningskrav knyttet til latent skatt er 6% og at saldoavskrivningssats for bygget er 2 %.

Spørsmål b)

Vis hvordan dette påvirker summen for selskapets aksjer kjøperen er villig til å gi.

Oppgave 6 (25 % - 60 minutter)

Eiendom AS investerer i leiligheter som er klassifisert som investeringseiendommer etter IFRS. Bedriften utarbeider finansregnskap etter de internasjonale IFRS-reglene, og under finner du regnskapet for år 10.

Verdibasert regnskap. (Beløp i hele tusen kroner.)

<u>Resultatregnskap</u>	<u>År 10</u>	<u>Balanser 31.12</u>	<u>År 10</u>	<u>År 9</u>
Leieinntekter	800	Leiligheter	14 000	16 000
Annen driftskostnad	<u>200</u>	Bank	<u>4 000</u>	<u>3 000</u>
Driftsresultat før verdistigning	600	Sum	18 000	19 000
Verdistigning leiligheter	<u>2 400</u>			
Driftsresultat etter verdistigning	3 000	Egenkapital	7 725	7 000
Renteinntekter	200	Utsatt skatt	2 000	1 900
Rentekostnader	<u>900</u>	Lån	6 800	9 800
Resultat før skatt	2 300	Betalbar skatt	475	300
Skattekostnad	<u>575</u>	Utbytte	<u>1 000</u>	<u>0</u>
Resultat etter skatt	1 725	Sum	18 000	19 000

Skattesatsen er 25 %, og inflasjonen 2 %, i år 10. Det er solgt leiligheter for 6,4 millioner i år 10.

Spørsmål a)

I regnskapet er leilighetene balanseført til 14 millioner. Forklar hva dette tallet står for og hvordan det er beregnet.

Spørsmål b)

Dersom selskapet skulle fulgt norsk regulering, hvilken paragraf i regnskapsloven må leilighetene da vurderes etter? Forklar med ord hvilke endringer dette ville ført til i regnskapet over.

Spørsmål c)

Forklar med tall hvorfor balanseført verdi av leilighetene er redusert fra 16 millioner til 14 millioner.

Spørsmål d)

Ta egne forutsetninger, og beregn hvor stor verdistigning i prosent det har vært på leilighetene i år 10. Presiser hvilke forutsetninger du har tatt.

Spørsmål e)

Beregn reelt årsresultat etter egenkapitaljusteringsmetoden med generell prisstigning. Beregn tilhørende reell rentabilitet etter skatt.

Spørsmål f)

Beregn reelt årsresultat etter egenkapitaljusteringsmetoden med spesifikk prisstigning. Beregn tilhørende reell rentabilitet etter skatt.

Formelark oppgave 6

Utregning av nøkkeltall

$$1. \text{TKR, normalisert og før skatt} = \frac{\text{ORFS} + \text{RK}}{\text{TK}}$$

$$2. \text{TKR, normalisert og etter skatt} = \frac{\text{ORES} + (\text{RK} * (1 - s))}{\text{TK}}$$

$$3. \text{TKR, fullstendig og før skatt} = \frac{\text{ÅRFS} + \text{RK}}{\text{TK}}$$

$$4. \text{TKR, fullstendig og etter skatt} = \frac{\text{ÅRES} + (\text{RK} * (1 - s))}{\text{TK}}$$

$$5. \text{EKR, normalisert og før skatt} = \frac{\text{ORFS}}{\text{EK}}$$

$$6. \text{EKR, normalisert og etter skatt} = \frac{\text{ORES}}{\text{EK}}$$

$$7. \text{EKR, fullstendig og før skatt} = \frac{\text{ÅRFS}}{\text{EK}}$$

$$8. \text{EKR, fullstendig og etter skatt} = \frac{\text{ÅRES}}{\text{EK}}$$

$$9. \text{SP, Superprofitt for eierne} = \text{ÅRES} - k * \text{EK}$$

(k er eiernes kapitalkostnad etter skatt)

$$10. \text{Omløpshastigheten til TK: OH} = \frac{\text{DI}}{\text{TK}}$$

$$11. \text{Resultatgrad (generelt): RG} = \frac{\text{Resultat (R)}}{\text{Inntekt (I)}}$$

Mange typer RG avhengig av sammenhengen:

$$11a. \text{Bruttofortjenestegrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Varekostnad}}{\text{Salgsinntekt}} \quad (\text{Handel})$$

$$11b. \text{Foredlingsgrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Råvarekostnad}}{\text{Salgsinntekt}} \quad (\text{Produksjon})$$

$$11c. \text{ Dekningsgrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Variable kostnader}}{\text{Salgsinntekt}}$$

$$11d. \text{ Driftsmargin} = \frac{\text{Driftsresultat (DR)}}{\text{Driftsinntekt (DI)}}$$

$$11e. \text{ RG brukt ved beregning av TKR, normalisert før skatt} = \frac{\text{ORFS} + \text{RK}}{\text{DI}}$$

(Tilsvarende for andre rentabilitetsberegninger)

$$12. \text{ Avansegrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Varekostnad}}{\text{Varekostnad}}$$

$$13. \text{ Egenkapitalandel} = \frac{\text{EK}}{\text{TK}}$$

$$14. \text{ Gjeldsandel} = \frac{\text{GJ}}{\text{TK}}$$

$$15. \text{ Gjeldsgrad} = \frac{\text{GJ}}{\text{EK}}$$

$$16. \text{ RDG, Rentedekningsgrad} = \frac{\text{ORFS} + \text{RK}}{\text{RK}}$$

$$17. \text{ Likviditetsgrad 1, L1} = \frac{\text{OM}}{\text{KG}}$$

Kan også beregnes mer detaljert.

$$18. \text{ Arbeidskapital, ARK} = \text{OM} - \text{KG}$$

$$19. \text{ Gjennomsnittlig omløpshastighet for varelageret, OH}_V = \frac{\text{Periodens varekostnad}}{\text{Lagerbinding}}$$

$$20. \text{ Gjennomsnittlig lagringstid for varelageret, GLT} = \frac{\text{Lagerbinding}}{\text{Vareforbruk per dag}}$$

$$21. \text{ Gjennomsnittlig omløpshastighet for kundefordringer: OH}_K = \frac{\text{Periodens varesalg}}{\text{Kundefordringer}}$$

$$22. \text{ Gjennomsnittlig kredittid for kundefordringer: GKT}_K = \frac{\text{Kundefordringer}}{\text{Varesalg per dag}}$$

$$23. \text{ Gjennomsnittlig omløpshastighet for leverandørgjeld: OH}_L = \frac{\text{Periodens varekjøp}}{\text{Leverandørgjeld}}$$

$$24. \text{ Gjennomsnittlig kredittid for leverandørgjeld: GKT}_L = \frac{\text{Leverandørgjeld}}{\text{Varekjøp per dag}}$$